

Samarbeid mellom kommuner og frivillig sektor på pleie- og omsorgsfeltet i et distriktsperspektiv

Prosjektgruppe

- Marit Solbjør
- Birgitte Johansen
- Hanne Hestvik Kleiven

www.tfou.no

Problemstillinger

- Hva er status i Norge og Norden for samarbeid mellom kommuner og frivillig sektor innen pleie- og omsorgssektoren?
- Hvilke virkemidler for samarbeid finnes på nasjonalt, regionalt og lokalt nivå?
- Hva fremmer eller hemmer samarbeid og samhandling på pleie- og omsorgsfeltet i kommunene?

www.tfou.no

Avgrensninger

- Pleie- og omsorgsfeltet, ikke helse generelt
- Ulønnet arbeid
- Hjelp til andre enn familie og venner
- Distriktperspektiv
 - Ikke storbyer
 - Utfordring å finne beskrevne tiltak i småkommuner

www.tfou.no

Metoder

- Litteraturstudie:
 - søk i databaser, forskningsinstitutt og nettsider
- Intervjustudie i 7 kommuner
 - intervju med 7 frivillige, 8 kommuneansatte og 3 brukere
- Intervjustudie nasjonalt nivå
 - 4 intervju frivillige org og departement

Kunnskapsstatus I

- Lite dokumentasjon av samarbeid
- Ulike samarbeidsformer
 - Formelt og uformelt
 - Kommune - organisasjoner
 - Kommune - individer
 - Frivilligsentraler
- Ca halvparten av kommunene har ukentlig kontakt med frivillige

www.tfou.no

Kunnskapsstatus II

www.tfou.no

- Mest sosiale og aktiviserende tiltak
- Økonomiske og organisatoriske ressurser fra det offentlige
- Mangel på data om frivilliges ressursbruk
- Samarbeid initieres fra begge sider
- Mange organisasjoner bidrar
 - Røde kors, NKS, Rotary, Termik, Livsglede for eldre, m.fl.
- Mest samarbeid i store kommuner
 - Samarbeid i små kommuner underrapportert?

Intervjustudie

www.tfou.no

- Kommuner med samarbeid med frivillig sektor
 - Vellykket samarbeid
 - Spørsmål om både fremmere og hemmere
 - Ulike tiltak
 - Ulik grad av samarbeid
- Alta
 - Kristiansund
 - Levanger
 - Nissedal
 - Strand
 - Tromsø
 - Vefsn

Funn kommuner

Kommune	Type tiltak	Organisasjoner som bidrar til samarbeidet	Initiert av	Samarbeid på organisasjonsnivå
Alta	Frivilligsentral, inkl matombringing	Røde Kors, Lions, Bridgeklubben	Pensjonistforeningen	Styret for frivillighetssentralen
Kristiansund	Treffsted for psykisk syke	Røde Kors	Kommunen, ildsjeler med tilknytning til både kommune og Røde Kors	Avtale med Røde Kors, formelle møter i oppstart, uformell kontakt
Levanger	Frivillig arbeid på sykehjem, inkl matombringing	Sanitetsforeningen, Bygdekvinnelaget, Rotary	Sanitetsforeningen for 27 år siden? Tiltakene har pågått så lenge sykehjemmene har vært i drift.	Samarbeid med enhetsleder, ikke formelle avtaler
Nissedal	Frivilligsentral	Frikirken, Saniteten, idrettslag, kulturskole, pensjonistforeningen, m.fl.	Politisk initiativ i samarbeid med frivillige lag og org.	Daglig leder gjør samarbeidsavtaler med frivillige lag/foreninger
Strand	Trivselstiltak rettet mot eldre: spesielt sosiale arrangement og turer.	Livsglede for eldre	Lærere på Strand vgs og Livsglede for eldre	Møter mellom kommunen og organisasjonen i oppstarten, uformell kontakt
Tromsø	Frivillige inn i sykehjemmet	Røde kors, skolekorps	Kommunen	Koordinator for de frivillige ansatt på sykehjemmet
Vefsn	Pleie av terminale pasienter	Termik	En ildsjel; sykepleier som var ansatt i kommunen.	Tett samarbeid ml kommune og Termik, formalisert i skriftlige avtaler

Virkemidler

www.tfou.no

- Økonomisk støtte til organisasjoner, infrastruktur, konkrete tiltak
- Formalisering på ledernivå og avtaler mellom kommune og organisasjon
- Utarbeiding av prosedyre for samarbeid
- Samhandlingsmodell i kommunen
- Kartlegging av behov for frivillig innsats
- Katalog over samarbeidspartnere og hvilke organisasjoner som tilbyr hvilke tjenester
- Frivillighetssentral som koordinerer det frivillige arbeidet
- Ansatt koordinator eller prosjektleder for det frivillige arbeidet
- Bruk av arbeidstid for ansatte ved sykehjem for å koordinere de frivillige
- Frivillige organisasjoner med kontor plass nært kommunal organisasjon
- Annonsering for å få kontakt med frivillige
- Rekruttering av både pårørende og profesjonelle til interesseforening
- Opplæring av koordinator/profesjonelle
- Opplæring av frivillige
- Kunnskapsoverføring fra frivillige til profesjonelle og fra profesjonelle til frivillige
- Samarbeid på tvers av små kommuner

Hemmere for samarbeid

www.tfou.no

- Usikker økonomi
- Mangel på kommunal koordinering/tilgjengelighet
- Profesjonalitet
 - Profesjonelles holdninger til frivilliges kompetanse
 - Profesjonelles redsel for å bli «byttet ut»
 - Forventninger til de frivilliges profesjonalitet
- Rekruttering av frivillige
- Personavhengige faktorer («ildsjeler» sårbart)
- Sårbare brukere
- Avstander og sosiale strukturer i distriktene

Fremmere for samarbeid

- Klare økonomiske rammer
- Kommunal organisering og koordinering
- Opplæring av frivillige OG ansatte
- Kommunikasjon og informasjon
- Personlige relasjoner og egenskaper
- Lokalpatriotisme
- Kort avstand mellom de frivillige og «kommunen»

www.tfou.no

Ildsjelene

www.tfou.no

- Ildsjeleer trekkes fram som den viktigste enkeltfaktoren for å få til tiltak på feltet
- Ildsjelene kan være frivillige eller kommuneansatte som ser at grupper av brukere trenger andre løsninger i tillegg til de kommunale
- De frivillige opplever glede ved å delta
- Viktig for ildsjelene å bli møtt med positive holdninger fra kommunen
 - Se muligheter, ikke hindringer
 - Profesjonelle forventninger en utfordring

Konklusjon fra rapport

www.tfou.no

- Samarbeid mellom kommuner og frivillig sektor tar mange former
- Omfanget er fremdeles underdokumentert
- Tilrettelegging fra kommunen er en fordel
- Ivaretagelse av ildsjeler både innenfor kommunen og i frivillig sektor viktig
- Sårbare brukere kan skape spesielle vansker for frivillig innsats på feltet

Veien videre

– noen refleksjoner og spørsmål

- Frivillig sektor skaper et positivt miljø for de frivillige og for brukerne
- Frivillig arbeid skaper sosial kapital
 - Utvikler nettverk, skaper inkludering
- Utfordring: hvem inkluderes som frivillige og brukere?
 - Blir noen ekskludert? (De verdig trengende – de verdig frivillige?)
- Hva er målet med den frivillige innsatsen?
 - Skal de frivillige avlaste kommunen? Også økonomisk?
 - Supplement på områder kommunene ikke kan ta?
- Hvilke dilemma skapes når frivillige skal utføre oppgaver på pleie- og omsorgsfeltet?
 - De frivilliges motivasjoner i et moderne samfunn

Takk for oss!

Marit.Solbjor@tfou.no

Birgitte.Johansen@tfou.no

